

Брюксел, 30 юни 2026 г.
(OR. en)

11355/26

CON 127
FIN 992
ECOFIN 960
SOC 468

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 30 юни 2026 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2026) 317 final

Относно: ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА
Годишен доклад на фонд „Солидарност“ на Европейския съюз за
2023 година

Приложено се изпраца на делегациите документ COM(2026) 317 final.

Приложение: COM(2026) 317 final

Брюксел, 30.6.2026 г.
COM(2026) 317 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Годишен доклад на фонд „Солидарност“ на Европейския съюз за 2023 година

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение.....	2
Заявления, получени през 2023 г.:	2
Финансиране.....	6
Междинно преразглеждане на многогодишната финансова рамка за периода 2021— 27 г.	7
Приключени случаи	7
Заключения	8

ВЪВЕДЕНИЕ

В член 12 от Регламент (ЕО) № 2012/2002 на Съвета от 11 ноември 2002 г. за създаване на фонд „Солидарност“ на Европейския съюз¹ („регламента“) предвижда Комисията да представя на Европейския парламент и на Съвета доклад за дейността на фонд „Солидарност“ на Европейския съюз („ФСЕС“) за предходната година. В настоящия доклад са описани дейностите на ФСЕС през 2023 г. В него се обобщават i) получените заявления; ii) предложените и одобрените финансови вноски; и iii) приключените случаи през отчетния период на календарната 2023 година. Комисията оцени всички заявления съгласно критериите, определени в регламента.

През **2023** г. Комисията получи **пет нови заявления** за отпускане на финансови вноски от ФСЕС, а именно от Гърция (наводнения), Италия (наводнения в област Емилия-Романя), Австрия (наводнения), Словения (наводнения) и Турция (земетресение). Четири заявления се отнасяха до „големи природни бедствия“, а едно — до „природно бедствие в съседна държава“. Всички заявления бяха сметени за допустими съгласно критериите, посочени в регламента.

Италия, Словения и Гърция поискаха авансови плащания. В рамките на няколко седмици след получаване на заявленията Комисията отпусна всички авансови плащания и изплати общо около 220,09 милиона евро.

Във връзка със случая със земетресението в Турция решението за изпълнение беше прието през ноември 2023 г., а споразумението за финансов принос беше подписано през февруари 2024 г. Решенията за изпълнение за останалите четири одобрени заявления през 2023 г. (Гърция, Италия, Австрия, Словения) бяха приети през ноември и декември 2024 г. Освен това през 2023 г. Комисията приключи два случая по ФСЕС.

В приложение I са представени праговете за щети при „големи природни бедствия“ за мобилизиране на средства от ФСЕС, приложими през 2023 г. В приложение II се съдържа общ преглед на получените през 2023 г. заявления, включително съответната финансова информация.

ЗАЯВЛЕНИЯ, ПОЛУЧЕНИ ПРЕЗ 2023 Г.:

През 2023 г. Комисията получи пет заявления за отпускане на финансова вноска от ФСЕС. Всички те постъпиха в Комисията в законоустановения срок, а именно „не по-късно от 12 седмици след първото настъпване на щетата“ (член 4, параграф 1 от регламента). Четири заявления се отнасяха до „големи природни бедствия“, а едно — до „природно бедствие в съседна държава“.

Подробни финансови таблици във връзка с тези заявления може да бъдат намерени в приложение II към настоящия доклад.

ТУРЦИЯ — ЗЕМЕТРЕСЕНИЯ

На 6 февруари 2023 г. две силни земетресения с магнитуд $7,8 M_w$ и $7,5 M_w^2$ разтърсиха южната част на Турция в района на Кахраманмараш, близо до границата със Северна

¹ Регламент (ЕО) № 2012/2002 на Съвета от 11 ноември 2002 г. за създаване на фонд „Солидарност“ на Европейския съюз (ОВ L 311, 14.11.2002 г., стр. 3), изменен с Регламент (ЕС) № 661/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. (ОВ L 189, 27.6.2014 г., стр. 143) и с Регламент (ЕС) 2020/461 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 г. (ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 9).

² M_w — сеизмична магнитудна скала по Рихтер или скала на моментния магнитуд.

Сирия. На 20 февруари 2023 г. друго мощно земетресение с магнитуд 6,3 M_w засегна провинция Хатай. Тези силни земетресения нанесоха мащабни щети и отнеха живота на десетки хиляди души. През следващите три седмици бяха регистрирани над 10 000 вторични труса. 11 провинции понесоха значителни материални загуби. Според оценката на щетите са пострадали близо 1 милион сгради, от които около 280 000 са се срутили напълно или са претърпели тежки щети. Земетресенията нанесоха сериозни щети по пътната, железопътната, комуникационната, енергийната и газоснабдителната мрежа, както и по водоснабдителната инфраструктура. Според оценките са засегнати 14 милиона души или 16 % от населението на Турция.

През месеците след бедствието в засегнатия регион бяха издигнати 332 палаткови лагера и 189 контейнерни селища. Спешен подслон беше осигурен на близо 1,6 милиона души в засегнатия от земетресението район. В другите провинции беше осигурено настаняване за 330 000 жители, засегнати от бедствието. В допълнение, от приблизително 3,5-те милиона сирийци, които се ползват от временна закрила на територията на Турция, над 1,7 милиона са пребивавали в засегнатия регион.

На 20 април 2023 г. Турция подаде заявление за отпускане на финансова вноска от ФСЕС за финансиране на спешни действия и действия по възстановяване след земетресенията. Тъй като Турция води преговори за присъединяване към ЕС, тя отговаря на условията за кандидатстване за помощ от ФСЕС в съответствие с член 2, параграф 1 от регламента.

Турските органи оцениха общите преки щети на 81,7 милиарда евро, от които Комисията прие 78,8 милиарда евро като допустими общи преки щети. Тази сума надхвърли приложимия абсолютен праг за „голямо природно бедствие“, който възлизаше на 3 милиарда евро по цени от 2011 г., което се равняваше на 3,804 милиарда евро по цени от 2023 г. Поради това бедствието беше класифицирано като „голямо природно бедствие“.

Вследствие на предложение СОМ(2023) 381 на Комисията от 23 август 2023 г., на 4 октомври 2023 г. бюджетният орган одобри плащане в размер на 400 милиона евро от ФСЕС на Турция. На 17 ноември 2023 г. Комисията прие Решение за изпълнение С(2023) 7975 за отпускане на финансова вноска от ФСЕС.

Статутът на Турция на държава в процес на преговори за присъединяване към ЕС наложи подписването на споразумение за финансов принос с Европейската комисия. То беше подписано през февруари 2024 г., след което на 19 април 2024 г. беше изплатена вноската от 400 милиона евро.

Италия — наводнения в област Емилия-Романя

Между 1 и 17 май 2023 г. област Емилия-Романя в Италия беше засегната от силни дъждове и наводнения. Засегнати бяха седем провинции в централно-източната част на областта, като в хълмистите и планинските райони в частност се наблюдаваха изключително силни порои и голямо общо количество на валежите. Общото количество на валежите беше между 200 и 500 mm. Последиците от наводненията бяха изключително тежки. Освен големите икономически загуби, дължащи се на щети по инфраструктурата и публични и частни активи, 14 души загубиха живота си. Екстремните метеорологични явления предизвикаха над 1 500 свлачища, които нанесоха сериозни щети по пътища, сгради, комунални съоръжения и водоеми.

Италианските органи оцениха общите преки щети на 8,53 милиарда евро, а Комисията ги прие в пълен размер. Тази сума надхвърли прага за „голямо природно бедствие“ от 0,6 % от brutния национален доход на Италия, който през 2023 г. се равняваше на 3,8 милиарда евро. Поради това бедствието беше класифицирано като „голямо природно бедствие“.

На 24 юли 2023 г. Италия подаде заявление за отпускане на финансова вноска от ФСЕС за финансиране на спешни дейности и дейности по възстановяване след наводненията през май 2023 г. Италия поиска авансово плащане.

С Решение за изпълнение С(2023) 7823 от 13 ноември 2023 г. Комисията отпусна авансовата сума от 94 708 385 евро на Италия. Тази сума беше изплатена през ноември 2023 г.

Вследствие на предложение СОМ(2024) 325 на Комисията от 27 август 2024 г. бюджетният орган одобри плащането на 378 833 540 евро от ФСЕС на Италия. На 18 декември 2024 г. Комисията прие Решение за изпълнение С(2024) 9259 за отпускане на финансова вноска от ФСЕС. Остатъкът от 284 125 155 евро беше изплатен през декември 2024 г.

СЛОВЕНИЯ — НАВОДНЕНИЯ

Между 3 и 6 август 2023 г. силен фронт от ниско атмосферно налягане предизвика интензивни валежи в Словения. Проливните дъждове доведоха до мащабни наводнения, земни и кални свлачища. Най-голямо количество валежи падна в северната част на Словения, където беше отчетено количество на валежите до 150–200 mm. Мащабът на наводненията беше безпрецедентен, като бедствието обхвана най-големите реки в Словения. Приливните наводнения унищожиха пътища, мостове, инфраструктурата за питейна вода и отпадъчни води, енергийната инфраструктура, градски пространства, земеделски земи и множество жилища.

Словенските органи оцениха общите преки щети на близо 10 милиарда евро, от които Комисията прие 7,32 милиарда евро като допустими общи преки щети. Тази сума надхвърли прага за „голямо природно бедствие“ от 0,6 % от brutния национален доход на Словения, който през 2023 г. се равняваше на 308,8 милиона евро. Поради това бедствието беше класифицирано като „голямо природно бедствие“.

На 20 октомври 2023 г. Словения подаде заявление за отпускане на финансова вноска от ФСЕС, за да финансира спешни дейности и дейности по възстановяване след наводненията през август 2023 г. Словения поиска авансово плащане.

С Решение за изпълнение С(2023) 8168 от 23 ноември 2023 г. Комисията отпусна авансовата сума от 100 000 000 евро на Словения. Тази сума беше изплатена през декември 2023 г.

Вследствие на предложение СОМ(2024) 325 на Комисията от 27 август 2024 г. бюджетният орган одобри плащането на 428 405 059 евро от ФСЕС на Словения. На 20 ноември 2024 г. Комисията прие Решение за изпълнение С(2024) 8331 за отпускане на финансова вноска от ФСЕС. Остатъкът от 328 405 059 евро беше изплатен през декември 2024 г.

АВСТРИЯ — НАВОДНЕНИЯ

Между 3 и 6 август 2023 г. проливен дъжд нанесе щети по множество части от публичната и частната инфраструктури в Южна Австрия, особено в Южна Каринтия и Щирия. Дъждът наводни сгради, мазета, гаражи, гори и ниви и предизвика над 900 кални потоци и свлачища. Повече от 120 общини бяха засегнати от щетите от бурите, като включително се наблюдаваха отделни прекъсвания на електрозахранването поради повишилото се равнище на подпочвените води. Щети бяха докладвани и в съседни провинции като Залцбург и Бургенланд.

Австрийските органи оцениха общите преки щети на 208 милиона евро, а Комисията ги прие. Те подадоха заявлението съгласно критерия „природно бедствие в съседна държава“, според който, че помощ от ФСЕС може да се мобилизира и за всяко природно бедствие в отговаряща на условията държава, което е класифицирано като „голямо природно бедствие“ и в отговарящата на условията съседна държава. Тъй като същото природно бедствие е класифицирано като „голямо природно бедствие“ в Словения, заявлението от Австрия отговаря на условията за финансиране от ФСЕС без определен праг.

На 19 октомври 2023 г. Австрия подаде заявление за отпускане на финансова вноска от ФСЕС, за да финансира спешни дейности и дейности по възстановяване след наводненията през август 2023 г.

Вследствие на предложение COM(2024) 325 на Комисията от 27 август 2024 г. бюджетният орган одобри плащането на 5 199 245 евро от ФСЕС на Австрия. На 16 декември 2024 г. Комисията прие Решение за изпълнение C(2024) 8860 за отпускане на финансова вноска от ФСЕС. Вноската беше изплатена през декември 2024 г.

ГЪРЦИЯ — НАВОДНЕНИЯ В РЕГИОН ТЕСАЛИЯ

Между 4 и 11 септември 2023 г. силна и мащабна буря, съпроводена от изключително обилни валежи, опустоши части от Гърция, което доведе до катастрофални наводнения в редица райони в централната част на страната, особено в Тесалия. В засегнатите региони общото количество валежи беше между 400 и 1 000 mm. Количеството дъжд, което падна в по-голямата част от региона по време на бурята, беше равностойно на средногодишната норма за валежи. Проливните дъждове предизвикаха сериозни наводнения в Централна Гърция, като потопиха обширни райони под вода. Наводненията нанесоха сериозни щети по инфраструктурата, превърнаха улиците в реки, срутиха сгради и мостове и потопиха цели села. Освен големите икономически загуби, дължащи се на щети по инфраструктурата и публични и частни активи, 17 души загубиха живота си.

Гръцките органи оцениха общите преки щети на 2,33 милиарда евро, а Комисията ги прие. Тази сума надхвърли прага за „голямо природно бедствие“ от 0,6 % от брутният национален доход на Гърция, който през 2023 г. се равняваше на 1,09 милиарда евро. Поради това бедствието беше класифицирано като „голямо природно бедствие“.

На 20 ноември 2023 г. Гърция подаде заявление за отпускане на финансова вноска от ФСЕС, за да финансира спешни действия и действия по възстановяване след наводненията в Тесалия през септември 2023 г. Гърция поиска авансово плащане.

С Решение за изпълнение С(2024) 505 от 23 януари 2024 г. Комисията отпусна авансовата сума от 25 382 237 евро на Гърция. Тази сума беше изплатена през февруари 2024 г.

Вследствие на предложение СОМ(2024) 325 на Комисията от 27 август 2024 г. бюджетният орган одобри плащането на 101 528 949 евро от ФСЕС на Гърция. На 22 ноември 2024 г. Комисията прие Решение за изпълнение С(2024) 8417 за отпускане на финансова вноска от ФСЕС. Остатъкът от 76 146 712 евро беше изплатен през декември 2024 г.

ФИНАНСИРАНЕ

Изчисляването на отделните размери на помощта, предложени от Комисията, следва метода, установен през 2002 г. и прилаган по отношение на всички случаи след това. Той се основава на приетите общи преки щети, причинени от бедствието, спрямо относителното благоденствие на засегнатата държава, отразено от прага за голямо бедствие (вж. приложение I).

Съответно, за „големи природни бедствия“ се прилага прогресивна двуетапна система, като съответната държава получава помощ в размер на 2,5 % от общите преки щети за частта от щетите, която е под прага за „голямо природно бедствие“, и помощ в размер на 6 % за частта от щетите, която е над този праг. Двете суми се събират. За „регионалните природни бедствия“ и „природните бедствия в съседна държава“ се получават средства в размер на 2,5 % от общите преки щети.

След като Европейският парламент и Съветът одобриха мобилизирането на средства по ФСЕС и предоставиха необходимите бюджетни кредити от бюджета на ЕС, Комисията прие решения за изпълнение, с които предостави помощ на отделните държави, и след това изплати цялата сума. В случаите, в които са били предоставени авансови средства, беше изплатен само остатъкът от цялата финансова вноска.

В приложенията към решенията за изпълнение е включено общо описание на предвиденото използване на средствата и се посочват органите, определени от държавите бенефициери за обработването на финансовата вноска от ФСЕС, както и независимият орган, отговарящ за одита и контрола.

През отчетния период Европейският парламент и Съветът като бюджетен орган одобриха три финансови вноски от ФСЕС, предложени от Комисията. Комисията представи своето предложение за мобилизиране на средства по ФСЕС в една група:

- На 28 август 2023 г. Комисията публикува предложение³ за решение на Европейския парламент и на Съвета за мобилизиране на средства от ФСЕС с цел предоставяне на помощ на Румъния, Италия и Турция във връзка с природни бедствия, настъпили през 2022 г. и 2023 г. Това предложение беше придружено от Решение № 10/2023, с което се предлагаше трансфер на 446 836 375 евро от бюджетния

³СОМ(2023) 381 от 23.8.2023 г.

ред на резерва за солидарност и спешна помощ към оперативния бюджетен ред на ФСЕС както като поети задължения, така и като плащания.

Предложението беше прието от бюджетния орган на 4 октомври 2023 г. и с него беше предоставена помощ от ФСЕС в размер на 454 835 030 евро на: i) Румъния във връзка със сушата през лятото на 2022 г.; ii) Италия във връзка с наводнението в област Марке през септември 2022 г.; и iii) Турция във връзка със земетресенията през февруари 2023 г. След приемането на съответните решения за изпълнение, съгласно които беше отпусната помощ, на 14 декември 2023 г. на Румъния бяха изплатени 33 895 935 евро, на 14 декември 2023 г. на Италия бяха изплатени 20 939 095 евро, а на 19 април 2024 г. на Турция бяха изплатени 400 000 000 евро.

МЕЖДИННО ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА МНОГОГОДИШНАТА ФИНАНСОВА РАМКА ЗА ПЕРИОДА 2021—27 Г.

Поради нарастващите нужди от подкрепа по ФСЕС, през юни 2023 г. Комисията предложи като част от междинното преразглеждане на многогодишната финансова рамка (МФР) таванът на резерва за солидарност и спешна помощ, включително ФСЕС, да бъде вдигнат с 2,5 милиарда евро (по цени от 2023 г.) за оставащите четири години от периода 2021—27 г. на МФР. Целта на това предложение беше да се подпомогне способността на ЕС да реагира при кризи и извънредни ситуации. Междинното преразглеждане беше финализирано през 2024 г., а резултатите от него ще бъдат анализирани в годишния доклад на ФСЕС за 2024 г.

ПРИКЛЮЧЕНИ СЛУЧАИ

В член 8, параграф 3 от регламента се предвижда, че в рамките на 24 месеца от датата на изплащане на финансовата вноска държавата бенефициер трябва да представи доклад относно финансовото изпълнение („доклад за усвояването на средствата“), придружен от отчет, оправдаващ разходите („декларация за достоверност“).

През 2023 г. Комисията приключи два случая по ФСЕС.

Унгария, пандемията от COVID-19 през 2020 г.: финансовата вноска от ФСЕС възлезе на 39 723 926 евро. Унгарските органи представиха доклада за усвояването на средствата и декларацията за достоверност през юни 2022 г. Въз основа на информацията, предоставена от Унгария, допустимите разходи възлизат на 39 723 926 евро, като не са констатирани нередности. Комисията установи, че не е необходима финансова корекция, и приключи досието през октомври 2023 г.

Италия, тежки метеорологични явления през 2019 г.: финансовата вноска от ФСЕС възлезе на 211 707 982 евро. Италианските органи представиха доклада за усвояването на средствата и декларацията за достоверност през февруари 2023 г. Въз основа на информацията, предоставена от Италия, допустимите разходи възлизат на 213 626 902,82 евро, което надвишава финансовата вноска от ФСЕС. Комисията установи, че не е необходима финансова корекция, и приключи досието през декември 2023 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ

През 2023 г. тенденцията за сериозни природни бедствия продължи — от безпрецедентни наводнения в ЕС до катастрофално земетресение в Турция.

Тези събития не само отнеха човешки животи, но и поставиха под огромен стрес икономиките и екосистемите на територията на ЕС и държавите, кандидатстващи за присъединяване, поставяйки акцент върху спешната необходимост от координирани действия за борба с измененията на климата и укрепване на устойчивостта в бъдеще.

Тези бедствия представляват предизвикателство за и без това ограничения бюджет на ФСЕС. Вноската от 400 милиона евро, изплатена на Турция, е най-високата сума, отпускана някога като помощ на държава, която води преговори за присъединяване към ЕС. Тази изплатена от ФСЕС сума е значителна, ако се разглежда в контекста на общия бюджет на ФСЕС за 2023 г., който възлизаше на едва 500 милиона евро по цени от 2011 г. и на 662,45 милиона евро по цени от 2023 г. В същото време авансовото плащане от 100 милиона евро, отпуснато на Словения след наводненията през август 2023 г., също беше рекордно високо за ФСЕС.

В заключение размерът на сумите по заявленията за помощ, получени през 2023 г., и увеличеният натиск върху бюджета на ФСЕС потвърждават съществената необходимост от подкрепата на Фонда.